

Teorie a přístupy v SP 8

PHDR.HANA PAZLAROVÁ, PH.D

Opakování

- Jak byste vysvětlili základní principy sociálně ekologické teorie? Kdo je jejím hlavním představitelem?
- Jak psychosociální přístup změnil pohled na chudobu?
- Jaké vlastnosti sociálních sítí jsou v teorii sociálních sítí sledovány?
- Vysvětlete rozdíl mezi svazujícím a přemostujícím sociálním kapitálem.

Co nás dnes čeká?

- Teorie sociálního rozvoje
- Teorie sociálního konfliktu
- Teorie multikulturalismu

Teorie sociálního rozvoje

Teorie sociálního rozvoje (TSR)

- TSR všestranný rozvoj společnosti a kvality lidského života (nikoliv jen ekonomický rozvoj, ten nestačí)
- V SP soustředění na lidi ohrožené sociálním vyloučením
- Všestranný rozvoj společnosti je univerzálním tématem (nejen v rozvojových zemích)
- I ve vyspělých zemích jsou skupiny obyvatel, které na životě a sociálním rozvoji spol. participují jen minimálně

Cíle sociálního rozvoje

- Mezinárodní diskuse mj. na půdě OSN
- Boj s chudobou, nezaměstnaností, sociálním vyloučením, nerovným postavením mužů a žen.
- Stálá Komise pro sociální rozvoj OSN

„Miléniová deklarace“

- 190 signatářů OSN (2000)
- Odstranění extrémní chudoby, hladu
- Dostupnost základního vzdělání pro všechny
- Rovnost pohlaví
- Snížení dětské úmrtnosti
- Boj s HIV/AIDS a dalším nemocemi (malárie)
- Udržitelný stav životního prostředí

- Dobrovolný závazek signatářských zemí, plnění pomalé nesystematické, vážne

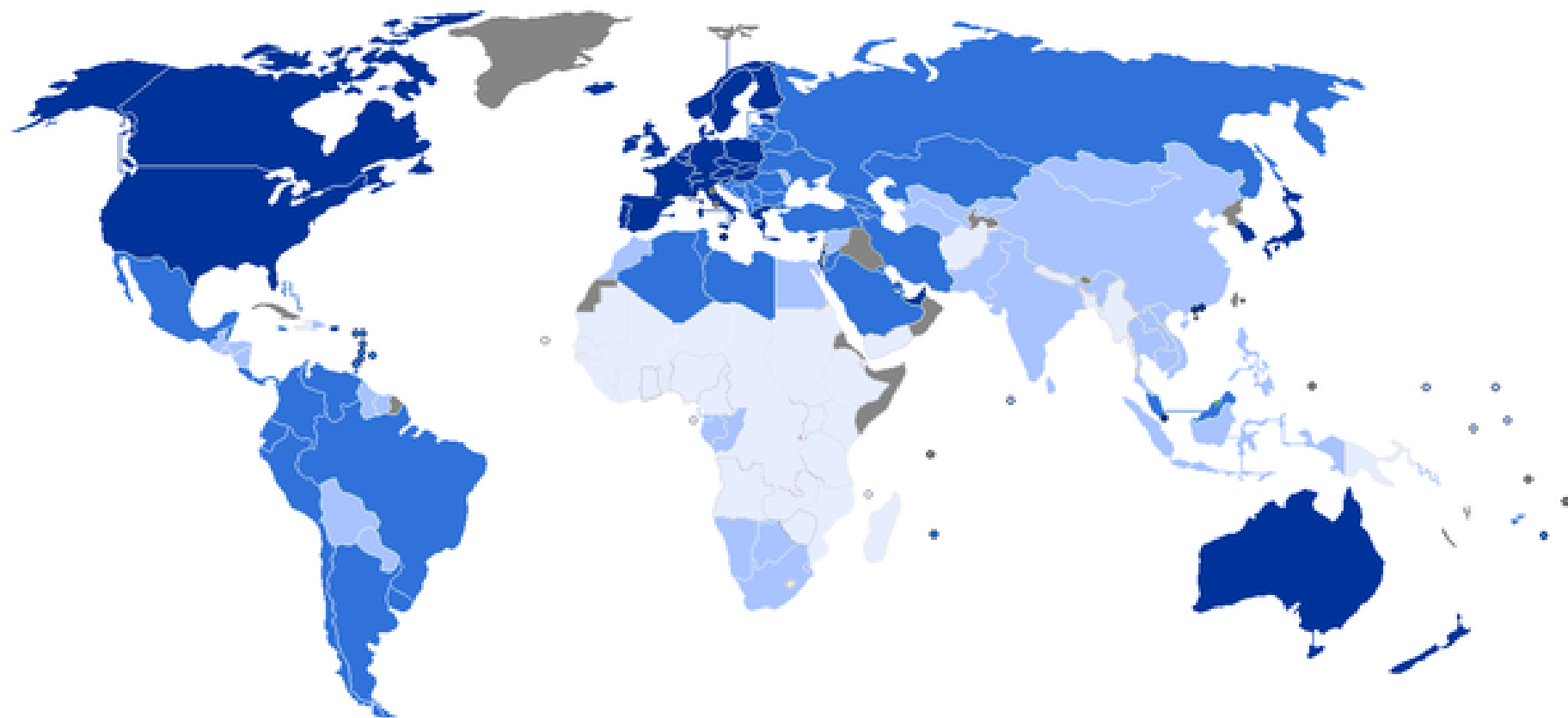
Human Development Index

- Od r.1990 používá OSN k hodnocení lidského rozvoje soubor
- HDI (Human Development Index) - dlouhý a zdravý život, přístup ke vzdělání a životní standard. HDI je geometrický průměr z indexů, které vyjadřují každý z těchto tří rozměrů. Index udává číslo od 0 do 1, čímž se státy zařadí do jednoho ze čtyř stupňů rozvoje.
- Čtyři pásma

HDI (2010)

Strategie podporující sociální rozvoj

- Individualistická – podporují jednotlivce a domácnosti (mikroúvěry, poskytování nástrojů či zvířat pro podnikání)
- Korporativní – podporující místní spolupráci, participaci a angažovanost (neformální i formalizované spolky žen, minorit, znevýhodněných, církevní apod.)
- Systémová – zákony a normy – nástrojem je sociální politika

Koordinace strategií je spíš výjimečná

Komunitní přístup

- Dílčí přístup v rámci TSR
- Počátky v dobrovolnické práci církví v 19.st. – nárazové, nesystematické
- Postupný rozvoj – centra komunitního rozvoje, prevence a podpora ohrožených skupin, systematictější podpora rozvoje komunit

- K čemu můžeme v SP použít TSR?

Teorie sociálního konfliktu (TSK)

Konflikt

- Konflikt je střet potřeb a je dynamikou života ve společnosti
- Intrapersonální – vnitřní konflikt
- Interpersonální – mezi jednotlivce
- Střet zájmů – mezi skupinami

- Destruktivní – neřízený, výsledkem je chaos
- Konstruktivní – výsledkem je změna a nová rovnováha

- Zakladatelem K.Marx – zdůrazňuje ekonomickou podobu konfliktu mezi spol. třídami
- Modernější pojetí TSK – R.Dahrendorf – faktorem pro vznik konfliktu je *dostupnost šancí* (nikoliv ekonomický status jako u Marxe)
- Ke konci 20.st. Se do střetu zájmů lidí a skupin dostávají *životní šance*. Životní šance dávají člověku možnost volby.
- Některé třídy, vrstvy, skupiny mají velmi limitovanou možnost volby možná frustrace

- Sociální pracovník by měl umět posoudit stratifikaci aktérů dané situace a vyhodnotit pravděpodobné postoje či reakce
- Důležitá je i reflexe pracovníka – kde je jeho pozice, kam ve společnosti patří?

Teorie multikulturalismu

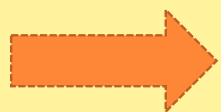
Multikulturalismus

- Vyjadřuje myšlenku dobrého soužití odlišných kultur na jednom místě, vzájemný dialog, souběžnou existenci kultur
- Společnost je tvořena skupinami
- Soudržnost společnosti je vázána na soulad skupin, které jí tvoří
- Vnikl jako společenský ideál v 60. letech 20. stol. V USA, rozšířil se do Evropy – zejména řešení otázek menšin
- Teoretické rozpracování na přelomu tisíciletí

- Požadavek zvláštních práv pro vybrané skupiny (menšiny, migranty) (např. Taylor, Kymlicka) **x** univerzalita práv, dodržování práv jednotlivců zaručí rovný přístup i skupině
- Příslušnost ke skupině v postmoderní době značně tekutá **x** stabilita tradičních spol.
- Zvláštní ochrana ve veřejné sféře (politika, právo...) **x** univerzalita soukromých práv (rodina, náboženství..)

Teorie multikulturalismu je plná dilemat

Integrační hranice

- Mají menšiny právo na vlastní školy?
- Mají právo na vlastní chrámy?
- Mají právo chodit zahalení?
- Mají právo mít oddělené hodiny tělocviku?
- Mají právo na oddělenou zdravotní péči?

Hranice nejsou dobře definované, objevují se konflikty, zařazení do společnosti se příliš nedaří. Idea „tavícího kotle“ je opouštěna.

- Evropské státy zvažují důraz na individuální občanskou integraci – povinné integrační programy pro migranty
- Koncept *dvojité kulturní totožnosti*.

- Jaké nároky klade současná situace na sociálního pracovníka?
- Jak může využít znalost teorie multikulturalismu?